

Lieksan kaupungin lausunto YVA-lain soveltamisesta itärajan esteita-hankkeelle

Kaupunginhallitus 20.03.2023 § 102
196/00.04.00/2023

Valmistelija Ympäristönsuojelusihteeri

Lausuntopyyntö

Rajavartiolaitos pyytää Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta päätöstä edellytetäänkö Suomen itärajalle rakennettavalle esteaidalle ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. YVA-lain 13 §:n mukaisesti ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksen tekemistä on arviointimenettelyn tarpeesta kuultava asianomaisia viranomaisia. Esteitahankkeesta on laadittu ympäristöselvitys.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pyytää Lieksan kaupungin lausuntoa esteaidan mahdollisista merkittävistä ympäristövaikutuksista ja tulisiko hankkeeseen niiden perusteella soveltaa YVA-menettelyä. Lausunnot tulee toimittaa sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi 31.3.2023 mennessä. Käytettävyyden vuoksi lausunto pyydetään toimittamaan ensisijaisesti odt-, rtf- tai doc-tiedostomuodossa tai vaihtoehtoisesti pdf-tiedostona, joista tekstiä voidaan siirtää päätökseen.

Hanke

Rajavartiolaitos suunnittelee rakentavansa Suomen itärajalle esteaidan, jonka pituus on yhteensä noin 200 km. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuosien 2023–2026 aikana. Pääosa esteaidasta sijoittuu Kaakkois-Suomen alueelle. Pohjois-Karjalaan esteaita rakennettaisiin rajanylityspaikoille sekä tiettyjen rajan yli johtavien teiden kohdille. Lieksassa raja-aidat rakennettaisiin Inarin tilapäiselle rajanylityspaikalle sekä Kivivaaraan.

Itärajan esteaita muodostuu itse aidasta, teknisestä valvonnasta ja ajoneuvojen käytön mahdollistavasta tiestä. Valtakunnan rajalla on 10 metrin levyinen raja-aukko, josta 5 metrin levyinen rajakaista on Suomen puolella. Esteaita pyritään rakentamaan tämän rajakaistan viereen, mutta maastoesteiden vuoksi esteaita voidaan joutua sijoittamaan kauemmaksi valtakunnanrajasta kuitenkin niin, että esteaita sijoitetaan rajavyöhykkeelle. Varsinaiseen rakentamiseen käytettävän alueen leveys raja-aukosta mitattuna on 10 metriä, lisäksi tämän länsipuolella noin 10 metriä pidetään puustosta vapaana. Yhteensä esteaidan edellyttämä tilantarve on raja-aukosta mitattuna 20 metriä. Rakennettavan aidan korkeus on muutamia metrejä. Aidassa on portteja tarpeen mukaan, se on teknisesti valvottu ja siinä on mahdollisuus valoihin ja kaiuttimiin.

Ympäristöselvitys

Ympäristöselvityksen mukaan esteaidalla olisi merkittäviä ympäristövaikutuksia vain suurpetojen liikkumiseen Suomen ja Venäjän välillä. Petoeläinten osalta on tärkeintä turvata riittävät aukkopaikat etenkin Pohjois-Karjalan eteläosassa ja Kaakkois-Suomessa, missä aitajaksot ovat pitkiä ja riski etenkin karhujen ja ihmisten ei toivotuille kohtaamiselle on suuri. Eläinten liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi laaditaan vuonna

2023 erillinen selvitys, jossa tarkastellaan kaikkien rajan yli liikkuvien huomionarvoisten lajien tunnettuja siirtymisreittejä, ja näiden pohjalta suunnitellaan riista-aukkojen tiheys, määrä ja sijainnit. Eläinten liikkumisesta ja sen turvaamisesta laaditaan erillinen selvitys kevään ja kesän 2023 aikana ja suurpetojen ja hirvieläinten liikkuminen raja-alueella tullaan selvittämään jokaisen aitaosuuden osalta ennen rakentamisen aloitusta.

Lausunto

Lieksassa esteaidan pituus jää lyhyeksi, eikä sillä ole vaikutuksia suurpetojen siirtymiseen Suomen ja Venäjän välillä. Alueille, joille aitarakenteet todennäköisesti sijoittuvat ovat valtion omistuksessa. Alueilla ei ole kaavoitusta, asutusta, pohjavesialueita, luonnonsuojelualueita tai huomionarvoisia luontokohteita eikä muinaisjäännöksiä tai kulttuuriperintökohteita. Aitarakenteet eivät sijoitu kalataloudellisesti arvokkaiden virtavesien alueelle Lieksassa eikä muualla Pohjois-Karjalassa.

Yllä mainittujen seikkojen perusteella hankkeella ei ole Lieksan ympäristöön ja luontoon juurikaan vaikutusta. Lieksan kaupunki katsoo, ettei hankkeeseen ole tarpeen soveltaa YVA-menettelyä.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle.
Päätös	Kaupunginhallitus päätti antaa esittelytekstin mukaisen lausunnon Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle.
Lisätietoja	Ympäristönsuojelusihteerin Tuula Tirronen, p. 040 1044 795, sähköposti tuula.tirronen(at)lieksa.fi